

Anbefaler standardisert verktøy for vurdering av ruspasienter

Gjennom to år testet PhD-stipendiat Marianne Stallvik en norsk versjon av vurderingsverktøyet ASAM Criteria for standardisert vurdering av ruspasienter. – Verktøyet viser evne til å diskriminere ut i fra pasientenes alvorlighetsgrad og matcher disse til omsorgsnivået med rett intensitet, forteller Stallvik.

Bakgrunnen for studien var å teste ut et vurderingsverktøy som kunne brukes til å harmonisere praksisen ved de den gang ti ulike vurderingsinstansene i Midt-Norge. Ulik praksis og erfaring med vurderingsarbeid ga utslag i ulike måter å utføre dette arbeidet på.

Finnes ingen gullstandard
Plasseringsverktøyet ASAM Criteria er utviklet i USA, og benyttes til å vurdere pasienter med ruslidelser og psykiske lidelser til riktig behandlingsnivå. Stallvik har lagt mye arbeid i å oversette verktøyet til norsk, før 261 pasienter ble intervjuet.

– Det finnes ingen gullstandard for å vurdere pasienter i Norge. Vi ville se på forskjellene i vurderingsarbeidet som gjøres for å finne ut om et standardisert plasseringssystem kunne brukes til optimal plassering av pasientene og for å harmonisere instansenes praksis, forteller Marianne Stallvik

GRUNDIG TESTING: Marianne Stallvik har oversatt og testet ut det amerikanske verktøyet ASAM Criteria for å vurdere pasienter med rus- og psykiske lidelser til riktig behandlingsnivå. Verktøyet viste seg nyttig både i vurderingsprosess og behandlingsplanlegging.

– Resultatene viser at de som blir plassert til riktig type behandlingsnivå i forhold til behov gjennom ASAM, får et klart bedre utfall enn de som ble vurdert som feilplassert.

Matcher til riktig omsorgsnivå

Artikkelen *Predictive and convergent validity of the ASAM criteria software in Norway* og artikkelen *Matching Substance Use Disordered Patients to Optimal Treatment with the ASAM Software* inngår begge som en del av PhD-stipendiat Marianne Stallviks doktorgradsavhandling *Prosjekt Matching*. Den første ble publisert online i *Addiction Research and Theory* i begynnelsen av mai, og den andre kommer i *Journal of Substance*

Use. Artiklene er skrevet i samarbeid med Hans M. Nordahl og David R. Gastfriend som er henholdsvis hovedveileder og biveileder.

På tross av studiens begrensninger med 40 prosent frafall til andre intervju, viser funnene at ASAM Criteria kan være nyttig både i vurderingsprosessen og behandlingsplanleggingen.

– Verktøyet gir god informasjon og klinisk vurdering av pasienten som både kan øke kunnskapen om pasienten og koordinering av tjenester som må til for å møte pasientens behov. ASAM Criteria viser evne til å diskriminere ut i fra pasientenes alvorlighetsgrad og matcher disse til det omsorgsnivået med rett intensitet, forteller Stallvik.

Arbeides med harmonisering på feltet

I studien fant Marianne Stallvik at den samme døgnbehandlingen ble anbefalt både ut fra de eksisterende vurderingskriteriene og ASAM Criteria i 78 prosent av tilfellene.

– Det er fint å se at våre vurderingskriterier gir nokså like resultater som ved bruk av ASAM Criteria, som brukes i nesten alle stater i USA. Det var størst likhet på vurdering av pasienter til døgnbehandling og størst ulikhet på anbefaling av intensiv poliklinikk og dagtilbud. Det skyldes rett og slett at vi ikke hadde dagtilbud i det vi startet studien. Det er dermed ønskelig at vi har med dagtilbud i videre forskning på området.

Da Marianne Stallvik startet studien fantes det ti ulike vurderingsinstanser i regionen. I dag er disse redusert til ni og det er opp til hvert enkelt helseforetak hvordan de praktisk organiserer dette arbeidet. Det jobbes med en harmonisering og man ser også på mulighetene for en adresse inn til hvert helseforetak for vurdering av pasientene. Stallvik mener det er viktig at vurderingskriteriene standardiseres ved instansene

– Spørsmålene bør struktureres på en slik måte slik at vurderingen ikke farges i for stor grad av den som intervjuers kliniske fagbakgrunn, pasientens akutte behov og hva som er av tilgang av ulike tjenester.

De gode resultatene med bruk av ASAM Criteria legges nå til grunn for en diskusjon omkring videre bruk av det oversatte verktøyet:

– Veien videre blir å se på mulighetene for implementering av verktøyet blant ansatte. Dette vil drøftes videre høsten 2014, avslutter Marianne Stallvik.

- [Finn artiklene *Predictive and convergent validity of the ASAM criteria software in Norway* og *Matching Substance Use Disordered Patients to Optimal Treatment with the ASAM Software* her.](#)

Publisert: 16.06.2014 14:41

Trine Aaen